

Sygn. akt VI GC 580/17/3

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 listopada 2017 r.

Sąd Rejonowy w Tychach Wydział VI Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Jolanta Brzęk

Protokolant: st. Sekretarz sądowy Urszula Łukasik

po rozpoznaniu w dniu 21 listopada 2017 r. w Tychach

na rozprawie

sprawy z powództwa:

S. W.

przeciwko:

M. Ś. (1)

o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego

- 1) oddała powództwo w całości;
- 2) zasądza od powoda S. W. na rzecz pozwanego M. Ś. (1) kwotę 5 417 zł (pięć tysięcy czterysta siedemnaście) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

SSR Jolanta Brzęk

Sygn. akt VI GC 580/17/3

UZASADNIENIE

Powód S. W. wniósł o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego, tj. wyroku Sądu Rejonowego w Tychach, Wydział VI Gospodarczy z dnia 25.05.2016 r. sygn. akt VI GC 845/14/4 opatrzonego klauzulą wykonalności na podstawie postanowienia z dnia 13.10.2016 r. sygn. akt VI GCo 247/16/2, na rzecz M. Ś. (2).

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, że w dniu 31 października 2016 r. otrzymał pisma od Komornika Sądowego o wszczęciu postępowania egzekucyjnego z wniosku pozwanego M. Ś. (2) na podstawie w/w tytułu. Wskazał, że dopiero z zawiadomienia dowiedział się, iż toczyło się przeciwko niemu postępowanie sądowe zakończone prawomocnym wyrokiem sądowym. Podniósł, że nie wiedział, że w sprawie o sygn. akt VI GC 845/14 toczy się postępowanie, które pierwotnie toczyło się pod sygn. akt VI GNc 858/14 – z powyższych powodów w postępowaniu tym nie uczestniczył, a o wydaniu wyroku dowiedział się dopiero z zawiadomienia komornika sądowego o wszczęciu egzekucji. Wskazał, że Sąd kierował korespondencją na adres, w którym nie zamieszkuje. Podniósł on również, że w trakcie postępowania, Spółka cywilna została przekształcona w podmiot, który w całości przejął zobowiązania istniejącego wcześniej podmiotu. Pozwany nadto w pełni podtrzymał wnioski i oświadczenia zawarte w sprzeciwie od nakazu zapłaty z dnia 30 czerwca 2014 r. wskazując, że w świetle powołanych dowodów żądanie M. Ś. (2) jest bezzasadne.

Powód jednocześnie wartość przedmiotu sporu określił na kwotę 50 270,90 zł.

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz obciążenie powoda kosztami postępowania.

Pozwany w całości zakwestionował stawiane zarzuty i stwierdzenia zawarte w pozwie.

W uzasadnieniu Pozwany podniósł, że żadna z przesłanek wskazanych w art. 840 k.p.c. nie nastąpiła.

W piśmie procesowym z dnia 13 października 2017 r. powód zakwestionował wysokość dochodzonej należności wskazując, łączna kwota należność stanowiąca wynikową należności głównej i odsetek wynosi 40 635,40 zł co jest kwotą niższą od podanej jako kwota stanowiąca wps. tj. 50 271,00 zł.

Sąd ustalił, co następuje:

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Tychach, Wydział VI Gospodarczy z dnia 25 maja 2016 r. sygn. akt VI GC 845/14/4 zasądzone w pkt 1 solidarnie od pozwanych S. B., S. W. i U. W. na rzecz powoda M. Ś. (2) kwotę 30 000,00 zł z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 1 marca 2014 r. do dnia zapłaty; w pkt 2 zasądzone od pozwanych zobowiązanych solidarnie S. B., S. W. i U. W. na rzecz powoda M. Ś. (2) kwotę 3 917,00 zł tytułem zwrotu kosztów procesu; w pkt 3 wyroku Sąd nakazał pobrać solidarnie od pozwanych na rzecz Skarbu Państwa (Kasa Sądu Rejonowego w Tychach) kwotę 81,26 zł tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych. W dniu 13 października 2016 r. w/w tytułowi nadano klauzulę wykonalności.

Uprzednio postępowanie toczyło się przed Sądem Rejonowym w Tychach Wydziałem VI Gospodarczym w sprawie pod sygnatura akt VI GNc 858/14. Powód S. W. w przedmiotowej sprawie wniósł 30 czerwca 2014 r. sprzeciw od nakazu zapłaty.

Dowód: akta sprawy VI GC 845/14/4, wyrok VI GC 845/14/4 wraz z klauzulą wykonalności (k.53-54), protokoły z rozprawy (k.55-64, 67-83), wniosek dowodowy pozwanych (k.65), umowa spółki jawnej (k.11-14), umowa sprzedaży (k.24), oświadczenie o wypowiedzeniu umowy spółki (k.23)

Pozwany wystąpił o wszczęcie egzekucji do komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Tychach P. J.. Sprawa została zarejestrowana pod sygn. akt KM 426/16. Powód w dniu 31 października 2016 r. otrzymał pisma od Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Tychach P. J. o wszczęciu postępowania egzekucyjnego, postanowienie o przyznaniu wierzycielowi kosztów zastępstwa w postępowaniu egzekucyjnym, zajęcie wierzytelności z tytułu nadpłaty podatku dochodowego od osób fizycznych oraz żądanie udzielenia wyjaśnień – wszczętej na wniosek wierzyciela M. Ś. (2).

Dowód: pisma komornika w sprawie KM 426/16 (k.15-19).

Postanowieniem z dnia 25 listopada 2016 r. Sąd Rejonowy w Tychach, zaś w dniu 9 grudnia 2016 r. Sąd Rejonowy w Pszczynie udzielił zabezpieczenia poprzez zawieszenie postępowania egzekucyjnego w sprawie o sygn. akt KM 426/16 prowadzonego przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Tychach P. J..

Dowód: postanowienie (k.33-34), postanowienie (k.85-86).

Postanowieniem z dnia 12 lutego 2017 r. Sąd Rejonowy w Pszczynie stwierdził swą niewłaściwość miejscową i przekazał sprawę Sądowi Rejonowemu w Tychach Wydział VI Gospodarczy.

Dowód: postanowienie (k.87-87v)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie wskazanych wyżej dokumentów. Dowody te nie budzą żadnych zastrzeżeń ani wątpliwości co do ich wiarygodności, a żadna ze stron ich nie kwestionowała.

Sąd zważył co następuje:

Powództwo zasługuje na oddalenie w całości.

Powództwo przeciwegzekucyjne powód oparł na przepisie art. 840 par. 1 pkt 2 k.p.c.

Podstawą dochodzenia pozbawienia tytułu wykonawczego są przepisy art. 840 § 1 pkt 1, 2, 3 i § 2 k.p.c., statuujące zamknięty katalog podstaw wytoczenia powództwa przeciwegzekucyjnego.

Zgodnie ze wskazanym przepisem art. 840 § 1 k.p.c., dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub części albo ograniczenia, jeżeli:

- 1) przeczy zdarzeniom, na których oparto wydanie klauzuli wykonalności, a w szczególności, gdy kwestionuje istnienie obowiązku stwierdzonego tytułem egzekucyjnym niebędącym orzeczeniem sądu albo gdy kwestionuje przejście obowiązku mimo istnienia formalnego dokumentu stwierdzającego to przejście;
- 2) po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane; gdy tytułem jest orzeczenie sądowe, dłużnik może powództwo oprzeć także na zdarzeniach, które nastąpiły po zamknięciu rozprawy, a także zarzucie spełnienia świadczenia, jeżeli zarzut ten nie był przedmiotem rozpoznania w sprawie;
- 3) małżonek, przeciwko któremu sąd nadał klauzulę wykonalności na podstawie art. 787 k.p.c., wykaże, że egzekwowane świadczenie wierzycielowi nie należy się, przy czym małżonkowi temu przysługują zarzuty nie tylko z własnego prawa, lecz także zarzuty, których jego małżonek wcześniej nie mógł podnieść.

Jeżeli podstawą egzekucji jest tytuł pochodzący od organu administracyjnego, do stwierdzenia, że zobowiązanie wygasło lub nie może być egzekwowane, powołany jest organ, od którego tytuł pochodzi (art. 840 § 2 k.p.c.).

Powództwo o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego (art. 840 k.p.c.) jest sposobem obrony merytorycznej przed prowadzoną egzekucją, pozwalającym na pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego, jeżeli prowadzenie egzekucji na podstawie tego tytułu narusza prawa podmiotowe dłużnika wynikające z prawa materialnego. Zmierza ono do odmiennego, niż to wynika z tytułu wykonawczego, ukształtowania prawa. Jest to zatem powództwo niezależne od podstawy roszczenia i rozstrzygnięcia objętego tytułem wykonawczym, zmierza, bowiem do pozbawienia wykonalności tego tytułu nie dlatego, że tytuł egzekucyjny nie odpowiadał prawu w dacie jego powstania (wydania orzeczenia), lecz dlatego, że bądź nie było podstaw do nadania klauzuli wykonalności, bądź też nastąpiły - po powstaniu tytułu - zdarzenia, które wyłączają dopuszczalność egzekucji (wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 24 stycznia 2013 r., sygn. akt I ACz 107/13, LEX nr 1264406). Oznacza to, że przedmiotem rozpoznania w sprawie wszczętej powództwem opozycyjnym nie mogą być zdarzenia istniejące przed powstaniem tytułu korzystającego z powagi rzeczy osądzonej, gdyż wówczas jego uwzględnienie prowadziłoby do zanegowania tej powagi i zakwestionowania prawomocnych orzeczeń, co jest niedopuszczalne. Sąd rozpoznający powództwo opozycyjne jest bezwzględnie związany wyrokiem wydanym w sprawie między wierzycielem a dłużnikiem co do ustalonego w sentencji obowiązku świadczenia. Jeżeli określone okoliczności i oparte na nich zarzuty lub wypływające z nich wnioski istniały i dały się sformułować w chwili zamknięcia rozprawy, lecz strona skutecznie ich nie podniosła lub nie przytoczyła, w związku z czym nie zostały spożytkowane przez sąd przy wydawaniu wyroku, podlegają prekluzji, czyli wykluczającemu działaniu prawomocności (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 23 maja 2012 r., sygn. akt III CZP 16/12, OSNC 2012/11/29, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 stycznia 2011 r. sygn. akt V CSK 199/10, LEX nr 786397, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 listopada 2003 r., sygn. akt III CZP 78/03, Prok. i Pr. 2004, Nr 6, poz. 36, wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 19 marca 2014 r., sygn. akt I ACa 1255/13, LEX nr 1451719, wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 9 stycznia 2014 r., sygn. akt I ACa 1236/13, LEX nr 1438291). Wynika to zresztą z rozgraniczenia postępowania egzekucyjnego i rozpoznawczego (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 1972 r., sygn. akt II PR 372/72, OSP 1973, z. 11, poz. 222).

Reasumując więc, w wypadku powództwa opozycyjnego opartego o art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. może być przedmiotem badania, czy po powstaniu tytułu egzekucyjnego, nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane, a gdy tytułem jest orzeczenie sądowe, badanie może objąć również zdarzenie, które nastąpiło po zamknięciu rozprawy, oraz zarzut spełnienia świadczenia, jeżeli nie był przedmiotem rozpoznania w sprawie.

Należy podkreślić, że przepisy Działu VI Kodeksu postępowania cywilnego otwierają drogę procesowi cywilnemu dla dłużnika i osoby trzeciej w celu obrony przed postępowaniem egzekucyjnym w wypadku, gdy postępowanie to narusza ich prawa podmiotowe (wynikające z prawa materialnego). Droga ta nie przysługuje, gdy zostało naruszone tylko prawo formalne (przepisy prawa egzekucyjnego). W konsekwencji należy przyjąć, że do powództw tych, jak również do sądu rozpoznającego te powództwa nie mają zastosowania przepisy dotyczące organów egzekucyjnych. Zakres dopuszczalnej obrony uregulowany został w art. 840 k.p.c., który w tej mierze stanowi nie tylko normę procesową, ale także normę prawa materialnego.

Powództwo opozycyjne przewidziane w art. 840 k.p.c. nie prowadzi do ponownego merytorycznego rozpoznania sprawy zakończonej prawomocnym orzeczeniem. W związku z tym nie jest dopuszczalna merytoryczna zmiana uprzednio wydanego prawomocnego orzeczenia w oparciu o przepis art. 840 k.p.c. (wyr. SN z 12.12.1972 r., II PR 372/72, OSP 1973, Nr 11, poz. 222).

Nie ma też wątpliwości, że jeżeli po wydaniu tytułu egzekucyjnego obowiązek stwierdzony w tym tytule i objęty klauzulą jego wykonalności przestał istnieć, skutki prawne stąd wynikające mogą być stwierdzone w drodze procesu przewidzianego w art. 840 k.p.c. w trybie powództwa o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności w całości albo w części, a przed nadaniem klauzuli wykonalności w drodze powództwa o ustalenie (art. 189 k.p.c.), że należność objęta tytułem egzekucyjnym nie istnieje. Zatem, celem powództwa przeciwegzekucyjnego jest pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub w części albo jego ograniczenie, natomiast nie ma ono na celu odniesienia się do trafności samego postanowienia o nadaniu klauzuli wykonalności i zmierzać do uchylecia klauzuli wykonalności.

Powództwo z art. 840 § 1 pkt 1 k.p.c. umożliwia dłużnikowi merytoryczną obronę przed egzekucją, a uchybienie formalne popełnione przez sąd w toku postępowania co do nadania klauzuli wykonalności (art. 777 § 1 pkt 1) może zatem dłużnik zwalczać w drodze - dostosowanego do tego - zażalenia (art. 795 KPC) (uchw. SN z 17.4.1985 r., III CZP 14/85, OSNC 1985, Nr 12, poz. 192). Powództwo przewidziane w art. 840 § 1 KPC jest powództwem o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego, a nie powództwem o pozbawienie wykonalności tytułu egzekucyjnego.

W postępowaniu egzekucyjnym stroną chronioną powinien być wierzyciel, a dopuszczenie do rozpoznawania tych samych zarzutów w dwóch postępowaniach dawałoby dłużnikowi niczym nie dającą się uzasadnić nadmierną ochronę i możliwość przedłużania postępowania egzekucyjnego. Ochrona dłużnika przed nadaniem klauzuli wykonalności wadliwemu tytułowi egzekucyjnemu jest w sposób należyty zapewniona poprzez możliwość zaskarżenia postanowienia o nadaniu klauzuli wykonalności zażaleniem.

Jak wynika z powyższego, skuteczne wytoczenie powództwa wymagałoby wskazania przez powoda istnienia przesłanek materialnoprawnych określonych we wskazanym przepisie.

Powód natomiast w niniejszym postępowaniu kwestionuje treść rozstrzygnięcia zawartego w orzeczeniu sądowym zaopatrzonym w klauzulę wykonalności, podkreślając, że nie wiedział o rozstrzygnięciu, gdyż zawiadamiany był na błędny adres - co nie jest istotą powództwa przeciwegzekucyjnego w myśl art. 840 k.p.c.

Zgodnie z art. 840 § 1 pkt 2 podstawą powództwa opozycyjnego mogą być tego rodzaju zdarzenia, które zaszły po powstaniu tytułu egzekucyjnego (zamknięciu rozprawy w przypadku tytułów sądowych, z jednym wyjątkiem - spełnieniem świadczenia) i spowodowały wygaśnięcie zobowiązania dłużnika lub niemożność jego egzekwowania. Pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności w oparciu o powyższą podstawę możliwe jest zatem jedynie, gdy w okresie pomiędzy nadaniem klauzuli wykonalności (zamknięciem rozprawy w przypadku tytułów sądowych) a

wyegzekwowaniem świadczenia powstaną zdarzenia, w wyniku których zobowiązanie wygasło albo też nie może być egzekwowane. Przykładem takiego zdarzenia mogą być: zapłata długu, zwolnienie zeń, odnowienie, potrącenie, przedawnienie. Takie zdarzenia powstałe w innym okresie (poza spełnieniem świadczenia) nie mogą być podstawą żądania pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności lecz mogą tylko uzasadniać wniesienie określonych środków zaskarżenia.

W przedmiotowej sprawie nie miały miejsca opisane powyżej zdarzenia, które spowodowałyby wygaśnięcie zobowiązania powoda po powstaniu tytułu egzekucyjnego czyli po wydaniu wyroku z dnia 25 maja 2016 r. sygn. akt VI GC 845/14/4.

Podniesione przez powoda okoliczności nie zasługują na uwzględnienie także z innych przyczyn. Powód nie sprostął spoczywającemu nań ciężarowi dowodowemu w myśl art. 6 k. c. Również w zakresie twierdzenia, że nie wiedział o procesie i wyroku nie zostało przezeń wykazane. Powód nie przedstawił żadnych dowodów, a tym samym nie wykazał, by w istocie wykonał swoje zobowiązania wobec pozwanego, co mogło spowodować uwzględnienie powództwa o pozbawienie wykonalności przedmiotowego wyroku z dnia 25 maja 2016 r.

Reasumując, w przedmiotowej sprawie nie została spełniona żadna z przesłanek uprawniająca dłużnika do żądania pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego zgodnie z normą art. 840 § 2 k.p.c. Powód kwestionuje treść sądowego orzeczenia zaopatrzonego w klauzulę wykonalności czyli kwestionuje prawomocne rozstrzygnięcie sądu stanowiące tytuł egzekucyjny, w sytuacji, gdy celem powództwa przeciwegzekucyjnego określonego w art. 840 k.p.c. jest pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub w części albo jego ograniczenie, co należy odróżnić od uchylecia postanowienia sądu o nadanie klauzuli wykonalności. Także ewentualna weryfikacja postanowienia o nadaniu klauzuli wykonalności niewątpliwie zmierzająca do zakwestionowania tej klauzuli, może nastąpić tylko poprzez wniesienie zażalenia i z powołaniem się na uchybienia proceduralne w toku postępowania klauzulowego.

Tymczasem powództwo z art. 840 k.p.c., jako środek merytorycznej obrony dłużnika, pozwala na zakwestionowanie wykonalności tytułu wykonawczego w drodze badania zasadności i wymagalności obowiązku objętego tym tytułem i w konsekwencji musi być oparte na przyczynach materialnoprawnych – podstawach wymienionych w punktach 1–3 omawianego przepisu (por. też uchwała SN z dnia 17 kwietnia 1985 r., III CZP 14/85; wyrok SN z dnia 21 lipca 1972 r., II CR 193/72).

W ramach niniejszego procesu zasadność roszczenia stwierdzonego orzeczeniem sądowym może być rozpatrywana zatem tylko na podstawie zdarzeń, które nastąpiły po zamknięciu rozprawy (powstaniu tytułu egzekucyjnego), powództwo opozycyjne nie może więc być oparte na zarzutach poprzedzających tę datę (za wyjątkiem zarzutu spełnienia świadczenia ale w tym wypadku, o czym mowa w powyższych przepisach, był on niezasadny).

Na marginesie należy również wskazać, że argumentacja powoda jakoby nie miał on świadomości o toczącym się przed Sądem Rejonowym w Tychach postępowaniu prowadzonym pod sygn. akt VI GC 845/14 (po wniesieniu sprzeciwu) nie znalazła uznania Sądu. Należy wskazać, że na adres wskazany przez powoda przesłane zostało wezwanie o uzupełnienie braków formalnych sprzeciwu. Następnie na ten sam adres doręczono zostało Powodowi zawiadomienie o terminie rozprawy, na którą Powód stawił się osobiście, tj. 4 lutego 2015 r., kiedy to sprecyzował wniesiony przez siebie sprzeciw oraz złożone wnioski dowodowe. Co również istotne, postanowieniem wydanym na wskazanej rozprawie wezwano powoda do osobistego stawiennictwa na rozprawie w dniu 13 maja 2015 r. pod rygorem pominięcia dowodu z przesłuchania się stron (Powód jednak się nie stawiał). Nadto we wniosku dowodowym z dnia 30 czerwca 2015 r. Powód sam wskazuje jako adres zamieszkania, tj. ul. (...). Bp. B. 7, (...)-(...) P.. Również z (...) wynika adres do doręczeń, tj. ul. (...). Bp. B. 7, (...)-(...) P. (k.121-123). Powyższe wskazuje, że powód nie tylko wiedział o toczącym się przeciwko niemu postępowaniu ale i w nim uczestniczył.

Mając na uwadze powyższe, orzeczono jak w sentencji wyroku.

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 98 i 99 k.p.c. zgodnie z którym strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i

celowej obrony (koszty procesu). Na łączną kwotę kosztów postępowania złożyła się kwota 17,00 zł tyt. opłaty od pełnomocnictwa oraz kwota 5400 złotych tytułem kosztów zastępstwa procesowego ustalona zgodnie z §2 pkt. 5 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015 roku, poz. 1800), co daje łączną kwotę 5417 zł.

Należy celem wyjaśnienia wskazać, że Sąd może z urzędu sprawdzić wartość przedmiotu sporu jedynie do chwili doręczenia pozwu pozwanemu w sprawie. Po tym zdarzeniu Sąd bada wartość przedmiotu sporu tylko na zarzut pozwanego w pierwszym piśmie. Zmiana oznaczenia wartości przedmiotu sporu dokonana przez powoda po doręczeniu pozwu pozwanemu była zatem już bezskuteczna (postanowienie SN z dnia 27 listopada 1991 r. II CR 17/91).

SSR Jolanta Brzęk